

แนวทางพัฒนาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอชาณุวรลักษบุรี จังหวัดกำแพงเพชร

จุฬาลักษณ์ ทุ่งคำ*

ทวนทอง เขวากีรติพงศ์**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอชาณุวรลักษบุรี จังหวัดกำแพงเพชร และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอชาณุวรลักษบุรี จังหวัดกำแพงเพชร ดำเนินการวิจัยโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 175 คน และการสนทนากลุ่ม จำนวน 10 คน และแนวทางพัฒนาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอชาณุวรลักษบุรี จังหวัดกำแพงเพชร ดำเนินการวิจัยโดยการสัมภาษณ์ จำนวน 17 คน และการสนทนากลุ่ม จำนวน 10 คน

ผลการวิจัย พบว่า แนวทางการบริหารงบประมาณ ได้แก่ 1) ส่งเสริมให้บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ วิธีการจัดทำงบประมาณ 2) ตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณในปีที่ผ่านมาแล้วนำมาวิเคราะห์วางแผน การใช้จ่ายในปีงบประมาณถัดไป 3) รายงานข้อมูลต่อผู้บริหารด้านรายได้ที่จัดเก็บเองและที่ได้รับจากการจัดสรรและ 4) ประชาสัมพันธ์การบริหารงบประมาณให้หมู่บ้าน หน่วยงานในพื้นที่ให้มีความหลากหลายช่องทาง

คำสำคัญ : การบริหารงบประมาณ, องค์การบริหารส่วนตำบล, จังหวัดกำแพงเพชร

* นักศึกษาลัทธิสุตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ปี พ.ศ. 2554

** รองศาสตราจารย์,ดร.,ประจักษ์นครศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

Guidelines to Develop Budget Administration of Sub-district Administrative Organizations in Khanuworakabsaburi, Kamphaeng Phet

Julalux Tungkram^{*}

Tuanthong Chaowakeeratiphong^{**}

Abstract

The objective of this study were 1) to state and problems for budget administration of sub-district administrative organizations in Khanuworakabsaburi, Kamphaeng Phet. 2) to guidelines to develop budget administration of sub-district administrative organizations in hanuworakabsaburi, Kamphaeng Phet. This research was the question form the study's samples of 175 person and the subjects this study were 10 person to the fugus group. Guidelines to develop budget administration of sub-district administrative organizations in Khanuworakabsaburi, Kamphaeng Phet. The study's samples of 17 person to interview and the subject of this study were 10 person to fugus group.

The research findings were as follows. Guidelines to develop budget administration of sub-district administrative organizations in Khanuworakabsaburi, Kamphaeng Phet. 1) Encourage for the person in Tombon local administrative organization are knowledge to the law rule and budget prepare. 2) Audit of last year's budget, 3) Review next year's budget plan 4) Report revenue, gphants, and budgets to the community and other agencies.

Keywords: Budget Administration, Sub-district Administrative Organizations, Kamphaeng Phet

^{*}Student in Master of Public Administration Program in Local Government, Kamphaengphet Rajabhat University. 2011

^{**}Associate Professor.Dr.,in Faculty of Education in Kamphaengphet Rajabhat University, Thesis Advisor

บทนำ

การบริหารงบประมาณของหน่วยการปกครองท้องถิ่นต้องคำนึงถึงกฎหมายจัดตั้งหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ และเป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีงบประมาณของแต่ละท้องถิ่นซึ่งมักจะกำหนดไว้คล้ายกัน ซึ่งระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีงบประมาณของแต่ละท้องถิ่นจะกำหนดให้เบิกจ่ายได้ตามหมวด ได้แก่ หมวดเงินเดือน (ฝ่ายการเมือง) เงินเดือน (ฝ่ายประจำ) หมวดค่าตอบแทน หมวดค่าใช้สอย หมวดค่าวัสดุ หมวดสาธารณูปโภค หมวดอุดหนุน หมวดครุภัณฑ์ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง และงบกลาง ทั้งนี้ จะเบิกจ่ายได้ต่อเมื่อได้รับสภาท้องถิ่นพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างงบประมาณรายจ่าย และพิจารณาอนุมัติร่างงบประมาณรายจ่ายจากผู้มีอำนาจอนุมัติ และจัดส่งสำเนางบประมาณรายจ่ายที่ได้รับอนุมัติให้ประกาศใช้แล้วส่งให้นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอเพื่อทราบ การบริหารงานงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล ยังมีทั้งปัญหาและอุปสรรค ทั้งนี้เพราะองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เน้นรูปแบบการกระจายอำนาจในท้องถิ่นที่ค่อนข้างมีอิสระ ฉะนั้นในระหว่างการพัฒนา ผู้ที่จะให้ความคิดเห็น หรือคำแนะนำเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคด้านงบประมาณได้ดีที่สุด คือ กลุ่มข้าราชการที่มีหน้าที่ดูแล สอดส่องหรือให้ความช่วยเหลือ (ปกรณ์ นูรณปกรณ์, 2541: บทคัดย่อ)

อำเภอขามเฒ่าลี้ลักษ์บุรี จังหวัดกำแพงเพชร มีองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 11 แห่ง ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อถ้ำ ปางมะค่า โค้งไผ่ เกาะตาล วังชะพลู ยางสูง ป่าพุทรา ดอนแดง สลกบาตร วังหามแห และแสนตอ ในการดำเนินงานด้านงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลมีผู้ที่เกี่ยวข้องประกอบ ด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนการคลัง จำนวน 33 คน และมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 282 คน จากผลการตรวจรับรองมาตรฐานการปฏิบัติราชการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปี 2551 ด้านที่ 3 การประเมินด้านการเงินและการคลัง ในการจัดทำงบประมาณขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอขามเฒ่าลี้ลักษ์บุรี พบว่า เกณฑ์การประเมินข้อ 3 การโอนเงินงบประมาณรายจ่าย หรือการเปลี่ยนแปลงค่าชี้แจงงบประมาณเฉพาะหมวดครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง (ยกเว้นกรณีการโอนตามนโยบายกระทรวงมหาดไทย หรือหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแลตามกฎหมาย) ได้รับการอนุมัติจาก ผู้มีอำนาจ ตามระเบียบ ข้อ 26, 27, 28, และ 29 คือ ได้คะแนนรวมคิดเป็นร้อยละ 76.36 ส่วนด้านกิจกรรม/โครงการพัฒนา ที่อยู่ในงบประมาณรายจ่ายนำมาจากแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีผลคะแนนต่ำสุด คือ ได้คะแนนรวมคิดเป็นร้อยละ 58.18 % และพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอขามเฒ่าลี้ลักษ์บุรี 2 แห่ง ได้รับการทักท้วงเรื่องการจัดงบประมาณรายจ่ายประจำปีจากสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน หรือจากจังหวัด หรือจากสำนักงานท้องถิ่น หรือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำหรับด้านการบริหารการเงินและบัญชี ข้อ 2 การบริหารงบประมาณรายรับ – รายจ่าย ผลรวมคะแนนคิดเป็นร้อยละ 62.67 (สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดกำแพงเพชร, 2551:2)

เพื่อให้การบริหารงบประมาณมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งเพื่อเป็นการเสริมสร้างศักยภาพการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มีความเข้มแข็งพร้อมที่ดำเนินงานให้บรรลุตามภารกิจ และวัตถุประสงค์ขององค์กร ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะหาแนวทางพัฒนาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอขานูรลักษบุรี จังหวัดกำแพงเพชร เพื่อผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องจะได้นำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลให้เกิดศักยภาพตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอขานูรลักษบุรี จังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอขานูรลักษบุรี จังหวัดกำแพงเพชร
3. เพื่อหาแนวทางพัฒนาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอขานูรลักษบุรี จังหวัดกำแพงเพชร

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพและปัญหาของการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอขานูรลักษบุรี จังหวัดกำแพงเพชร

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และการสนทนากลุ่ม กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม คือ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนการคลังองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอ ขานูรลักษบุรี จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 175 คน ส่วนผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล 3 คน หัวหน้าส่วนการคลัง 2 คน หัวหน้าสำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 3 คน ในเขตอำเภอขานูรลักษบุรี จังหวัดกำแพงเพชร รวมจำนวน 10 คน ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามวิเคราะห์ ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม ใช้การพรรณนาวิเคราะห์

ขั้นตอนที่ 2 หาแนวทางการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอขานูรลักษบุรี จังหวัดกำแพงเพชร

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม ผู้ให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ คือ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 4 คน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 5 คน หัวหน้าส่วนการคลัง จำนวน 4 คน และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 4 คน รวมจำนวน 17 คน ส่วนผู้เข้าร่วม

การสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านงบประมาณจากสำนักงานท้องถิ่นจังหวัด 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงบประมาณสถานศึกษา ในเขตอำเภอขุนวรรักษ์บุรี 1 คน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 3 คน หัวหน้าส่วน การคลังองค์การบริหารส่วนตำบล 3 คน นักวิชาการศึกษา 1 คน และเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 1 คน รวมจำนวน 10 คน การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและหาความถี่ ส่วนข้อมูลที่ได้ จากการสนทนากลุ่มใช้การพรรณนาวิเคราะห์

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอขุนวรรักษ์บุรี จังหวัดกำแพงเพชร อยู่ในระดับมาก
2. ปัญหาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอขุนวรรักษ์บุรี จังหวัดกำแพงเพชร อยู่ในระดับปานกลาง
3. แนวทางการบริหารงบประมาณ ได้แก่ ส่งเสริมให้บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ วิธีการจัดทำงบประมาณ ตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณในปีที่ผ่านมาแล้วนำมาวิเคราะห์วางแผน การใช้จ่ายในปีงบประมาณถัดไป รายงานข้อมูลต่อผู้บริหารด้านรายได้ที่จัดเก็บเองและที่ได้รับจากการจัดสรรและประชาสัมพันธ์ การบริหารงบประมาณให้หมู่บ้าน หน่วยงานในพื้นที่ให้มีความหลากหลายช่องทาง

อภิปรายผล

1. สภาพการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอขุนวรรักษ์บุรี จังหวัดกำแพงเพชร อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะองค์การบริหารส่วนตำบลมีการพัฒนาที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาสามปีที่องค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่ได้ริเริ่มโครงการ หรือดำเนินโครงการ/กิจกรรมที่มาจาก การรับฟัง สภาพ ปัญหา ความต้องการผ่านเวทีประชาคม เพื่อตอบสนองความต้องการ และการแก้ไข ปัญหาของประชาชนที่แท้จริง รวมถึงการรายงานผลการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับรายด้านอภิปรายได้ดังนี้

1.1 วิธีการจัดทำงบประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีระเบียบ กฎหมาย ที่ได้กำหนดระยะเวลาในการจัดทำงบประมาณที่ชัดเจน และการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลมาจากนโยบายของผู้บริหาร และเริ่มที่การศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการของประชาชนในพื้นที่ คู่กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปีที่มีกำหนดระยะเวลาให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเดือนมิถุนายน ของทุกปี แล้วนำแผนพัฒนามาเป็นแนวทางในการจัดทำงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเสนอ ขออนุมัติต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลภายในวันที่ 15 สิงหาคมของทุกปี ซึ่งสอดคล้องกับ ระเบียบวิธี

ธรรมสาณกุล (2548: บทคัดย่อ) ศึกษาประสิทธิภาพการใช้จ่ายโดยดูจากความพึงพอใจของประชาชนกลุ่มตัวอย่างผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจอยู่ในระดับสูงต่อการใช้จ่ายตามแผนพัฒนาตำบล ช่วยกระจายความเจริญได้ครอบคลุมทุกหมู่บ้าน ยิ่งกว่านั้นเห็นด้วยว่าได้รับการจัดสรรการใช้จ่ายอย่างทั่วถึง และเป็นไปตามแผนพัฒนาตำบลที่คาดหวังไว้ อย่างไรก็ตามมี 1 รายการที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง คือ มีการจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานด้านการจัดทำงบประมาณที่ชัดเจน

1.2 การโอนและแก้ไขเปลี่ยนแปลงงบประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีการปฏิบัติในการโอนและแก้ไขเปลี่ยนแปลงงบประมาณในรอบปีงบประมาณที่น้อยครั้ง และก่อนดำเนินการจัดทำงบประมาณได้มีการนำข้อมูลงบประมาณรายจ่ายปีที่ผ่านมาวิเคราะห์เบื้องต้น และวางแผนการใช้จ่ายเงินไว้ล่วงหน้า บางแห่งเมื่อได้ดำเนินการบริหารงบประมาณไปแล้วมีงบประมาณเหลือจ่ายแต่ยังไม่สิ้นสุดปีงบประมาณ จึงได้มีการเสนอโครงการริเริ่มหรือโครงการเร่งด่วนที่จะเสนอใช้งบประมาณต่อไปเพื่อให้มีการบริหารงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับยุทธวาทธรรม สุขดี (2550: 65) เสนอว่า กลวิธีอย่างหนึ่งที่ฝ่ายบริหารเลือกนำมาใช้ คือ การต่อรองและการประนีประนอมในการแบ่งสรรงบประมาณ ตลอดจนการสร้างกติกาสอดคล้องที่ยอมรับจากทุกฝ่ายอย่างไรก็ตามมี 1 รายการที่มีการปฏิบัติในระดับมาก คือ มีการประกาศโอนและแก้ไขเปลี่ยนแปลงงบประมาณเมื่อได้รับอนุมัติจากผู้มีอำนาจแล้วแจ้งให้นายอำเภอเพื่อทราบภายใน 15 วัน

1.3 การควบคุมงบประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการควบคุมงบประมาณมีไม่เพียงพอ ขาดการจัดเก็บข้อมูลและการรายงานข้อมูลที่เป็นระบบและอย่างต่อเนื่อง ผู้ปฏิบัติยังขาดความชำนาญในการพัสดุที่ส่งผลต่อการบริหารงบประมาณ และประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดหาพัสดุนั้นแบบประชาคมยังขาดความรู้ความเข้าใจ ซึ่งสอดคล้องกับเกียรติศักดิ์ พันธวงศ์ (2544: 51) เสนอว่า ให้ประชาชนมีอำนาจในการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมากขึ้น และในการบริหารงานต้องลดขั้นตอนในการทำงานลง อย่างไรก็ตามมี 2 รายการที่มีการปฏิบัติในระดับมาก คือ มีการตรวจสอบรายได้ก่อนการเบิกจ่าย หรือก่อนก่อนนี้ผูกพันทุกครั้ง และมีการตรวจสอบข้อมูลจากระบบอินเตอร์เน็ตในการนำส่งเงินรายได้อย่างรวดเร็ว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ทางการเงินและบัญชีต้องตรวจสอบข้อมูลรายได้จากระบบอินเตอร์เน็ตเพื่อความสะดวกรวดเร็วในการรายงานข้อมูลรายได้ต่อผู้บริหาร ก่อนดำเนินการจัดหาพัสดุตามโครงการที่ได้รับการอนุมัติการจัดสรรงบประมาณในการรักษาอนามัยทางการคลัง

1.4 การรายงานงบประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการพัฒนาท้องถิ่นของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มาจากการเลือกตั้ง และความไว้วางใจของประชาชนที่ต้องการเห็นท้องถิ่นของตนเองมีการพัฒนาตามความต้องการและการแก้ไขปัญหาที่แท้จริง และระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่

3) พ.ศ. 2543 ข้อ 39 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดส่งสำเนางบประมาณรายจ่ายประจำปีและงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมที่ได้รับอนุมัติให้ประกาศใช้แล้วไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลให้ส่งนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอเพื่อทราบ และต้องรายงานผลการปฏิบัติงานในรอบปีที่ผ่านมาให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับทราบ ซึ่งสอดคล้องกับประเสริฐ บุญเรือง (2547: 49) เสนอว่าผู้บริหารท้องถิ่นมีบทบาทในการบริหารงบประมาณในการจัดเก็บรายได้ การใช้จ่ายงบประมาณ และการโอนและแก้ไขงบประมาณ เนื่องจากเป็นกระบวนการบริหารงบประมาณซึ่งผู้บริหารมีอำนาจบริหารและอนุมัติให้เป็นไปตามระเบียบฯ ดังนั้น ผู้บริหารท้องถิ่นจึงต้องบริหารงานให้เป็นไปตามระเบียบอย่างเคร่งครัด

2. ปัญหาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอขามเฒ่า จ.สุพรรณบุรี
กำแพงเพชร อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารท้องถิ่นที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ใหม่ยังขาดประสบการณ์ ความรู้ความเข้าใจในการบริหารงบประมาณ และพนักงานผู้ปฏิบัติงานในการบริหารงบประมาณยังขาดประสบการณ์ และความชำนาญ สำหรับรายด้านอภิปรายได้ดังนี้

2.1 วิธีการจัดทำงบประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะขั้นตอนและกระบวนการรายงานข้อมูลประมาณการรายรับ – รายจ่ายที่มีความล่าช้า การเสนอของบประมาณส่วนต่างๆ ไม่สอดคล้องกับระยะเวลาและปฏิทินการปฏิบัติงาน ด้านงบประมาณ ซึ่งสอดคล้องกับยุพิน เอี่ยมอุสาหะ (2547: บทคัดย่อ) เสนอว่า รัฐบาลควรที่จะจัดสรรงบประมาณและการกระจายอำนาจเพิ่มมากขึ้น ให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนในการเสียภาษีให้เป็นไปตามกำหนดเวลา โครงการถ่ายโอนควรมีความชัดเจน และต้องให้บุคลากรและงบประมาณมาด้วยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา ความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในพื้นที่ ในรูปประชาคม ควรมีหน่วยงานที่ให้คำตอบได้ชัดเจนในการให้คำปรึกษาแก่องค์การบริหารส่วนตำบลในด้านระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับต่างๆ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามมี 1 รายการที่มีปัญหาในระดับปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ขาดการตรวจสอบวิเคราะห์และแก้ไขงบประมาณในขั้นต้นก่อนเสนอต่อผู้บริหารพิจารณาอนุมัติ เพื่อนำเสนอสภาองค์การบริหารส่วนตำบลภายในวันที่ 15 สิงหาคม

2.2 การโอนและแก้ไขเปลี่ยนแปลงงบประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะข้อมูลแหล่งที่มาและความสำคัญของงาน/โครงการที่ขาดการวิเคราะห์วางแผนและคาดการณ์ในการใช้จ่ายงบประมาณ ข้อมูลในการวางแผนโครงการประกอบการตัดสินใจของผู้บริหาร ยังมีไม่เพียงพอ และการได้รับแจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโอนตามนโยบายรัฐบาล กระทรวง มหาดไทย หรือหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแลตามกฎหมาย แล้วทางองค์การบริหารส่วนตำบลมิได้ตั้งงบประมาณรับไว้จึงส่งผลการโอนและแก้ไขเปลี่ยนแปลงงบประมาณ ซึ่งสอดคล้องกับชลนิภา รัตตะเวทิน (2547: 90-91) เสนอว่างบประมาณรายจ่ายที่ใช้ในปัจจุบันไม่ได้คำนึงถึงทิศทางของการพัฒนาในระยะยาวขาดการระดมทรัพยากร

ขององค์กรภายนอกมาใช้ในการสนับสนุนการพัฒนาท้องถิ่นของตน ไม่สามารถประมาณการรายรับได้อย่างถูกต้อง

2.3 การควบคุมงบประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรได้รับการบรรจุและแต่งตั้งมีไม่เพียงพอและขาดประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการบริหารงบประมาณ บริหารพัสดุ การเงินและบัญชี ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับการเลือกตั้งใหม่ยังไม่มี ความเข้าใจเกี่ยวกับการตรวจสอบและอนุมัติการบริหารงบประมาณ และเงินรายได้ที่ได้รับการจัดสรรมีความล่าช้า ซึ่งสอดคล้องกับอานันท์ สีจันทย์ (2550: 55) เสนอว่า บุคลากรบางส่วนมีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานไม่เพียงพอ และเกิดความสับสนในอำนาจหน้าที่ตลอดยังมีการประสานงานไม่คล่องตัวในเรื่องความร่วมมือในการบริหารงบประมาณให้เป็นไปตามขั้นตอนและวิธีการของระเบียบแบบแผนในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล

2.4 การรายงานงบประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะข้อมูล ที่ได้รับรายงานเป็นการแจ้งรายละเอียดในลักษณะแบบรายงานของทางราชการทำให้ประชาชนไม่เข้าใจ เมื่อเทียบกับการร่วมชี้แจงข้อซักถามผ่านเวทีประชาคมหรือที่ประชุมหมู่บ้าน ประชาชนไม่ให้ความสนใจในเอกสาร ส่วนใหญ่นิยมการสนทนาหรือประชุมชี้แจงกันมากกว่า และจำนวนช่องทางการประชาสัมพันธ์ยังมีไม่เพียงพอ ได้แก่ การประชาสัมพันธ์เสียงตามสาย วิทยุชุมชน สื่อแสดงรูปภาพ และสัญญาณของระบบเครือข่ายสารสนเทศยังไม่ทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับชาญวิทย์ ตะริโย (2551: 59) เสนอว่า ในขั้นตอนของการประชาคมเพื่อเสนอปัญหา และโครงการแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่น ควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทุกกลุ่มมาร่วมประชุมทำให้ได้รับประเด็นปัญหาครอบคลุมมากขึ้น และเป็นการสร้างพลังประชาสังคมให้เข้มแข็งมากยิ่งขึ้น

3. แนวทางการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอขานูวรลักษณบุรี จังหวัดกำแพงเพชร

3.1 ด้านวิธีการจัดทำงบประมาณ พบว่าแนวทางที่สำคัญ ได้แก่ 1) ส่งเสริมให้บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ วิธีการจัดทำงบประมาณ 2) วางแผนและสร้างความตระหนักถึงระยะเวลาในการปฏิบัติงานด้านการจัดทำงบประมาณ และ 3) จัดการประชุมระดับผู้บริหาร หัวหน้าส่วนในการตรวจสอบการเสนอของบประมาณ ทั้งนี้เพราะบุคลากรหลายคนขาดความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ในการปฏิบัติ ที่ต้องอาศัยประสบการณ์และความชำนาญ ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาที่พบในการวิจัยครั้งนี้ คือ ขาดการตรวจสอบ วิเคราะห์และแก้ไขงบประมาณในขั้นต้นก่อนเสนอต่อผู้บริหารพิจารณาอนุมัติเพื่อนำเสนอสภาองค์การบริหารส่วนตำบลภายในวันที่ 15 สิงหาคม ซึ่งบุญญา ฆารพวง (2550: บทคัดย่อ) เสนอว่า งบประมาณเป็นเครื่องมือของผู้บริหารใช้ในการกำกับ ควบคุมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานตามที่

วางแผนไว้ เป็นเครื่องมือของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่จะควบคุมดูแลนโยบายและการปฏิบัติงานของ คณะผู้บริหารและเป็นเครื่องมือของประชาชนในการควบคุมดูแลผู้ที่ประชาชนได้เลือกเข้ามาบริหารท้องถิ่น อีกชั้นหนึ่ง

3.2 ด้านการโอนและแก้ไขเปลี่ยนแปลงงบประมาณ พบว่าแนวทางที่สำคัญ ได้แก่ 1) ตรวจสอบ การใช้จ่ายเงินงบประมาณในปีที่ผ่านมาแล้วนำมาวิเคราะห์วางแผนการใช้จ่ายในปีงบประมาณถัดไป 2) รายงานข้อมูลการรายรับ – รายจ่ายเงินงบประมาณให้แก่ผู้บริหาร หัวหน้าส่วน และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และ 3) รายงานปัญหาและอุปสรรคที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดที่ล่าช้าทราบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะขาดระบบสารสนเทศในการรายงานข้อมูลและการตรวจสอบข้อมูลที่รวดเร็วที่ส่งผลต่อการตั้งงบประมาณที่ไม่เพียงพอต่อการเบิกจ่ายในแต่ละงาน/โครงการซึ่งสอดคล้องกับ ปัญหาที่พบในการวิจัยครั้งนี้ คือ การจัดตั้งประมาณการรายจ่ายไม่เพียงพอต่อการดำเนินการใช้จ่ายในแต่ละงาน/โครงการในงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่ง พุทธิพงษ์ คงเกลิงศิริวัฒนา (2546: 60) เสนอว่า การบริหารงบประมาณในการให้บริการสาธารณะ ควรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์ เพื่อ พัฒนาระบบฐานข้อมูลในการวางแผนโครงการประกอบการตัดสินใจของผู้บริหาร เพื่อมิให้มีการเปลี่ยนแปลงค่าชี้แจงหรือการโอนเงิน ทั้งนี้ เพื่อรักษาวินัยทางการคลัง

3.3 ด้านการควบคุมงบประมาณ พบว่าแนวทางที่สำคัญ ได้แก่ 1) รายงานข้อมูลต่อผู้บริหารด้าน รายได้ที่เกิดขึ้นเอง และที่ได้รับจากการจัดสรร 2) เสนอให้หน่วยงานอื่นที่สนับสนุนงบประมาณจัดสรร งบประมาณโดยเร็ว และ 3) มอบอำนาจการใช้จ่ายเงินงบประมาณให้แก่ ผู้บริหารท้องถิ่นที่เหมาะสมกับสภาพ ปัญหา และความต้องการของประชาชนโดยแท้จริง ทั้งนี้เพราะ จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ด้านการพัสดุ ขาดการตรวจสอบจากประชาชนในการจัดซื้อจัดจ้าง และ ความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของ ประชาคมหมู่บ้าน ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาที่พบในการวิจัยครั้งนี้ คือ จำนวนบุคลากรในส่วนการคลังด้านการ ควบคุมงบประมาณมีไม่เพียงพอต่อการบริหารงบประมาณ ซึ่งอัจฉรา จีสันเทียะ (2547: 40) เสนอว่า การ กำหนดผู้รับผิดชอบที่ปฏิบัติงานด้านงบประมาณที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสม มีการกำหนดแนวปฏิบัติ เกี่ยวกับการเบิกจ่ายงบประมาณไว้ชัดเจนทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการเบิกจ่ายงบประมาณ ซึ่งจะ ทำ ให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความรวดเร็วและทันต่อความต้องการใช้งบประมาณและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อ ประชาชนในท้องถิ่น

3.4 ด้านการรายงานงบประมาณ พบว่าแนวทางที่สำคัญ ได้แก่ 1) ประชาสัมพันธ์การบริหาร งบประมาณให้หมู่บ้าน หน่วยงานในพื้นที่ ให้มีความหลากหลายช่องทางการประชาสัมพันธ์ 2) รายงานผล การดำเนินงานปัญหาและอุปสรรค แก่หน่วยงานต้นสังกัดทราบ ตามโครงการ/กิจกรรมในการใช้จ่าย งบประมาณอย่างต่อเนื่อง และ 3) รับฟังความคิดเห็นของประชาชนแล้วนำมาปรับปรุงเพื่อการบริหาร งบประมาณในปีถัดไป ทั้งนี้เพราะการเก็บข้อมูลด้านผลการดำเนินงาน การรายงานและการติดตามผลงาน/

โครงการ เป็นข้อมูลที่ได้มาจากความไม่เข้าใจของประชาชน จึงมีความจำเป็นต้องมีองค์กรกลางในการเก็บรวบรวมข้อมูลรายงานผลการบริหารงบประมาณที่แท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาที่พบในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการตรวจสอบการบริหารงบประมาณของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งโสภณ ชวเรืองฤทธิ์ (2550: 40) เสนอว่า องค์กรสนับสนุน ได้มีการวางแผนควบคุมติดตามการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วยการจัดอบรมบุคลากรผู้ปฏิบัติงานโดยแบ่งเป็นหลักสูตรตามหน้าที่การปฏิบัติงาน เพื่อเพิ่มศักยภาพความรู้ความสามารถเกี่ยวกับระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์เพื่อพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผลจากการวิจัยมีข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอขานูรลักขบุรี จังหวัดกำแพงเพชร

1. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ควรดำเนินการดังต่อไปนี้

1.1 ควรประสานความร่วมมือในการพัฒนาท้องถิ่นกับหน่วยงานต่างๆ ที่จะนำโครงการมาพัฒนาในพื้นที่

1.2 ควรสรรหาบุคคลที่มีความรู้ในการดำเนินการด้านการบริหารพัสดุ การเงินและบัญชี เพิ่มจำนวนบุคคลที่ด้านการจัดหาพัสดุ เช่น ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่พัสดุ

1.3 ควรนำเสนอผลงานที่เป็นโครงการ/กิจกรรมเด่นขององค์การบริหาร ส่วนตำบลให้แก่ประชาชนในพื้นที่ได้รับทราบข้อมูล

2. ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ควรดำเนินการดังต่อไปนี้

2.1 ควรจัดฝึกอบรมให้บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ วิธีการจัดทำงบประมาณ การบริหารพัสดุ การเงินและบัญชี

2.2 ควรสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชนในพื้นที่ด้านการเสนอ โครงการที่บรรจุในแผนพัฒนาสามปี

2.3 ควรตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการใช้จ่ายเงินงบประมาณในปีที่ผ่านมาและนำผลมาวางแผนใช้จ่ายเงินปีต่อไป

2.4 ควรจัดการฝึกอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนหมู่บ้านในการที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการจัดหาพัสดุ เช่น คณะกรรมการตรวจรับการจ้าง

2.5 ควรจัดให้มีการรายงานการบริหารงบประมาณให้หมู่บ้าน หน่วยงานในพื้นที่ที่มีความหลากหลายช่องทางประชาสัมพันธ์

3. หัวหน้าส่วนการคลังองค์การบริหารส่วนตำบล ควรดำเนินการดังต่อไปนี้

3.1 ควรจัดให้มีการรายงานข้อมูลด้านรายรับ และรายจ่ายอย่างต่อเนื่อง

3.2 ควรรายงานข้อมูลให้แก่ผู้บริหารท้องถิ่นทราบเกี่ยวกับรายรับที่ได้รับ จากการจัดเก็บเอง และรายรับที่ได้รับจากการจัดสรรอย่างรวดเร็ว

4. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ควรดำเนินการดังต่อไปนี้

4.1 ควรจัดให้มีการอบรมความรู้เกี่ยวกับ การบริหารงบประมาณ การโอน และแก้ไขเปลี่ยนแปลงงบประมาณให้แก่ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

4.2 ควรส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน กลุ่ม องค์กรชุมชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมือง เพื่อควบคุม ตรวจสอบการทำงานและเป็นที่ปรึกษา และส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัยเพื่อแนวทางพัฒนาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่อื่นๆ

2. ควรมีการทำวิจัยติดตามและประเมินผลการบริหารงบประมาณของแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบล

รายการอ้างอิง

กำแพงเพชร, สำนักงานท้องถิ่นจังหวัด. (2552). ข้อมูลรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประจำปีงบประมาณ 2551.

เกียรติศักดิ์ พันธวงศ์. (2554). ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงบประมาณของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ชลนิภา รัตนเวที. (2547). ปัญหาการงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่เขตอำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์. การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ชาญวิทย์ ตะริโย. (2551). การเมืองในกระบวนการงบประมาณของเทศบาลตำบลช้างเผือกในช่วงปี พ.ศ. 2546 – พ.ศ. 2550. การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

บุญมา มารพวง. (2550). ปัญหาการงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่ กิ่งอำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์. การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ปกรณ บวรณูปกรณ. (2541). ปัญหาในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ประเสริฐ บุญเรือง. (2547). บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นที่มีต่อการบริหารงบประมาณเทศบาลตำบลในเขต จังหวัดกาฬสินธุ์. การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พุทธิพงศ์ คงเถลิงศิริวัฒนา. (2546). การบริหารงบประมาณของเทศบาลในการให้บริการสาธารณะศึกษา เฉพาะกรณีเทศบาลตำบลกระสัง อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์. การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ยุพาวรรณ สุขดี. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำงบประมาณรายจ่ายของเทศบาล ตำบลยางน่อง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ยุพิน เอี่ยมอุสาหะ. (2547). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ระวีวรรณ ธรรมสาณกุล. (2548). ประสิทธิภาพการจัดสรรงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลสันตักหวาน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- โสภณ ชาเรืองฤทธิ์. (2550). ปัญหาในการดำเนินการสนับสนุนการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์. การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อัญญา จิรันต๊ะ. (2547). การบริหารงบประมาณรายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา. การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อาณัติ สัจจไชย. (2550). ปัญหาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม. การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
